ज्ञानगंगा घरोघरी

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University

पूर्वतयारी शिक्षणक्रम
माहितीपुस्तिका

Preparatory Programme
Prospectus

शिक्षणक्रम *Programme*	माध्यम *Medium*	शिक्षणक्रम संकेतांक *Programme Code*
पूर्वतयारी शिक्षणक्रम	मराठी	C01
पूर्वतयारी शिक्षणक्रम	उर्दू	C03
Preparatory Programme	English	C15
Preparatory Programme (Online)	English	C19

जून २०१७ / June - 2017

पूर्वतयारी शिक्षणक्रम : माहितीपुस्तिका

अनुक्रमणिका

शैक्षणिक वेळापत्रक ३

१. शिक्षणक्रमाविषयी ४

  १.१ शिक्षणक्रमाची संरचना

  १.२ अध्ययनपद्धती

२. प्रवेश-प्रक्रिया ५

  २.१ प्रवेश-पात्रता

  २.२ शुल्क

  २.३ कालावधी

  २.४ माध्यम

३. मूल्यमापन प्रक्रिया ६

४. नोंदणी प्रक्रिया ६

५. विभागीय केंद्रे ८

६. परिशिष्टे १८

पूर्वतयारी शिक्षणक्रम

(पूर्वतयारी शिक्षणक्रम : जून – ऑगस्ट २०१५)

वेळापत्रक

०१. प्रवेश सुरुवात	२७ जून २०१७
०२. प्रवेश अंतिम मुदत	जुलै २०१७
०३. अध्ययन साहित्य उपलब्ध	जुलै २०१७
०४. संपर्कसत्र कालावधी	जुलै २०१७ – ऑगस्ट २०१७
०५. ऑनलाईन अंतिम परीक्षा	ऑगस्ट २०१७
०६. निकाल त्याच दिवशी	ऑगस्ट २०१७

विद्यापीठ गीत

एक प्रतिज्ञा असे आमुची ज्ञानाची साधना ।
चिरंतन ज्ञानाची साधना ।
ज्ञान हेच संजीवन साऱ्या जगताच्या जीवना ।। धृ ।।

ज्योत जागवू सुजाणतेची सकलांच्या अंतरी ।
तीच निवारील पटल तमाचे प्रभात सूर्यापरी ।
ज्ञानच देउळ, ज्ञानच दैवत, प्रगतीच्या पूजना ।। १।।

नव्या युगाचा नव्या जगाचा ज्ञान धर्म आहे ।
त्यातच अमुच्या उजळ उद्याचे आश्वासन राहे ।
मुक्त करिल तो परंपरेच्या बंदिघरातुन मना ।। २ ।।

हाच मंत्र नेईल आम्हाला दिव्य भविष्याकडे ।
न्यायनीतीचे पाऊल जेथे भेदाशी ना अडे ।
जे जे मंगल पावन त्याची जेथे आराधना ।। ३ ।।

कुसुमाग्रज

Production
Shri. Anand Yadav
Manager, Print Production Centre, YCMOU, Nashik - 422 222

© 2015, Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University

- **First Publication** : June 2017
- **Publisher** : Dr. Dinesh Bhonde
  Registrar, Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik

Anurath/AB17-099

१. शिक्षणक्रमाविषयी

पूर्वतयारी शिक्षणक्रम उत्तीर्ण झाल्यानंतर आपणांस यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या पदवीपूर्व पातळीच्या अनेक प्रमाणपत्र, पदविका आणि पदवी शिक्षणक्रमांना प्रवेश घेता येईल.

१.१ शिक्षणक्रमाची संरचना

इयत्ता १२वी (किंवा जुनी इयत्ता ११ वी) उत्तीर्ण इतपत ज्यांचे शिक्षण झालेले नाही, त्यांना पदवी शिक्षणक्रमाला प्रवेश हवा असल्यास आधी पूर्वतयारी पूर्ण करणे आवश्यक आहे. यातील घटक पुढीलप्रमाणे आहेत.

पुस्तक 1 : मूलभूत अध्ययन कौशल्य (OPN 001)

घटक १ : अध्ययन कौशल्ये प्रकार आणि गरज

घटक २ : अध्ययन प्रक्रिया आणि गरज

घटक ३ : अध्ययन कसे करावे

घटक ४ : श्रवण क्षमता

घटक ५ : वाचन कौशल्ये

घटक ६ : स्मरण कौशल्ये

घटक ७ : लेखन कौशल्ये

घटक ८ : ग्रंथालय तसेच संदर्भसामग्रीचा उपयोग

घटक ९ : परीक्षेची तयारी

पुस्तक 2 : मूलभूत भाषा कौशल्ये

घटक १ : भाषेची संपन्नता

घटक २ : मूलभूत संप्रेषण कौशल्ये

घटक ३ : आशय, उद्देश आणि लेखनशैली

घटक ४ : साहित्य, शास्त्रीय आणि समाजशास्त्रीय लेखनात भाषेचा वापर

घटक ५ : काही निवडक गद्यांश

पुस्तक ३ : सर्वांसाठी गणित (MAT 002)

घटक १ : आपण गणित का शिकतो ?

घटक २ : मूलभूत तत्त्वे

घटक ३ : अपूर्णांक

घटक ४ : दशांश

घटक ५ : समीकरणे सोडविणे

घटक ६ : मापन

घटक ७ : तौलनिक गणित

घटक ८ : सांख्यिकीय सामग्री आणि सामग्रीचे सादरीकरण

घटक ९ : सांख्यिकीय सामग्रीचे चित्ररूप सादरीकरण

घटक १० : संभाव्यता

१.२ अध्ययनपद्धती

ज्या विद्यार्थ्यांना दररोज महाविद्यालयात जाऊन शिक्षण घेता येत नाही; तसेच अध्ययन करण्यासाठी पूर्ण वेळ देता येत नाही. अशा विद्यार्थ्यांसाठी मुक्त विद्यापीठाने स्वतंत्रपणे अध्ययन पद्धती विकसित केली आहे. त्यात पुढील घटकांचा समावेश आहे.

(१) स्वयं-अध्ययनाधिष्ठित पाठ्यपुस्तके. (२) तज्ज्ञ प्राध्यापकांचे संपर्कसत्रात मार्गदर्शन. (३) अध्ययन साहित्यात क्षेत्रीय कार्य, दैनंदिन जीवनातील अनुभव तपासण्याची सुविधा.

पाठ्यपुस्तकांचे वेगळेपण

या अध्ययन पद्धतीत विद्यार्थ्यांना केवळ अभ्यासक्रमाचा तपशील न देता, त्यावरील अध्ययन पुस्तकांचा संचही देण्यात येतो. प्रवेश शुल्कातच ही अध्ययन पुस्तके देण्यात येतात व ती विद्यार्थ्याला स्वतःकडे कायम ठेवता येतात. ही स्वयं-अध्ययन पुस्तके अन्य पाठ्यपुस्तकांपेक्षा निराळ्या पद्धतीने लिहिलेली असतात. ह्या पाठ्यपुस्तकात एका वाचनात समजावून घेता येईल अशी विषयांची छोट्या छोट्या घटकांत विभागणी केलेली असते. उदाहरणे, आलेख, चित्रे, इत्यादींच्या साहाय्याने विषयाची मांडणी सुबोधपणे करण्यात येते. तसेच पाठ्यांशाखाली काही प्रश्न दिलेले असतात, तो तो भाग वाचून झाल्यावर हे प्रश्न त्याने सोडविल्यास वाचलेला भाग आपल्याला कितपत समजला ह्याचा त्याला स्वतःलाच पडताळा घेता येतो. जर त्याला काही प्रश्न सोडविता आले नाहीत, तर त्याने तो भाग पुन्हा वाचून उत्तरे मिळवावयाची असतात. एवढे करूनही काही प्रश्नांची उत्तरे मिळू शकली नाहीत तर ते प्रश्न नोंदवून ठेवून अभ्यासकेंद्रावरील संपर्कसत्रात मार्गदर्शक प्राध्यापकांशी चर्चा करून त्याची उत्तरे मिळविता येतात.

संपर्कसत्रांचे स्वरूप

विद्यार्थ्याला आपल्या सोईच्या ठिकाणचे अभ्यासकेंद्र निवडता येते. या अभ्यासकेंद्रावर प्रत्येक अभ्यासक्रमासाठी सामान्यतः सुटीच्या दिवशी किंवा कार्यालयीन वेळेनंतर संपर्कसत्रे घेण्यात येतात. (अध्ययन काळात प्रत्येकी दोन तासांची एकूण १५ संपर्कसत्रे आयोजित केली जातात) त्या त्या विषयातील तज्ज्ञ-मार्गदर्शक ह्या संपर्कसत्रात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करतात. मात्र हे मार्गदर्शन केवळ व्याख्यानांच्या स्वरूपाचे नसते तर मार्गदर्शकाकडून विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांची /शंकांची उत्तरे मिळविणे, कठीण विषयावर चर्चा-परिसंवाद घडवून आणणे, वर्गपाठ-गृहपाठाच्या माध्यमांतून आपल्या प्रगतीविषयी विद्यार्थ्याला माहिती घेता येणे, तसेच अभ्यासविषय अधिक दृढ करणे यासाठी मोबाईलच्या माध्यमातूनही ही संपर्कसत्रे उपलब्ध असतील.

विद्यार्थ्याने वरील सर्व अध्ययन सुविधांचा जास्तीत जास्त उपयोग करून घेऊन स्वतःची अभ्यासपद्धती तयार करावी. आपल्याला मिळणारा वेळ लक्षात घेऊन वेळेचा नियोजनपूर्वक उपयोग करावा. केवळ पाठांतराद्वारे केलेला अभ्यास हा खरा अभ्यास नसून विषयाचे सुस्पष्ट आकलन होणे व त्याचा योग्य ठिकाणी उपयोग करता येणे हे चांगल्या अभ्यास पद्धतीचे मर्म आहे. त्यामुळे प्रात्यक्षिके व सराव यांवर भर देऊन विद्यार्थ्याने अभ्यास करावा अशी अपेक्षा आहे.

२. प्रवेश-प्रक्रिया

२.१ प्रवेश-पात्रता

बारावीपर्यंत ज्यांचे शिक्षण होऊ शकले नाही, त्यांना या विद्यापीठातील सर्व पदवी/पदविका शिक्षणक्रमांच्या प्रथम वर्षास प्रवेश मिळविण्यासाठी पूर्वतयारीचा अभ्यासक्रम तयार करण्यात आला आहे. पूर्वतयारीसाठी पुढील पात्रताधारक प्रवेशास पात्र ठरतील.

(१) प्रवेश घेण्यासाठी उमेदवाराचे वय १ सप्टेंबर रोजी १८ वर्षे पूर्ण असणे आवश्यक आहे.

(२) मराठी व इंग्रजी लेखन-वाचन करता येणे आवश्यक

अर्जासोबत **खालीलपैकी कोणत्याही एका** दाखल्याची प्रमाणित **सत्यप्रत** जोडावी **.**

(अ) शाळा सोडल्याचा दाखला - साक्षांकित झेरॉक्स (आ) शाळेचा/कॉलेजचा बोनाफाईड दाखला - मूळ प्रत (इ) ग्रामपंचायत/नगरपरिषद/नगरपालिका यांच्याकडील जन्मनोंदीचा विहित नमुन्यातील दाखला - मूळ प्रत (टीप : या दाखल्यात अर्जदाराच्या नावाचा स्पष्ट उल्लेख असला पाहिजे.) (ई) एस.एस.सी. परीक्षेचे प्रवेशपत्र (रिसीट) - मूळ प्रत (उ) एस.एस.सी. परीक्षेचे प्रमाणपत्र - साक्षांकित प्रत (ऊ) केंद्रीय माध्य. शिक्षा परिषद, दिल्ली यांचे प्रमाणपत्र - साक्षांकित प्रत (ए) नॅशनल ओपन स्कूल, दिल्ली यांचे प्रमाणपत्र - साक्षांकित प्रत.

<u>अत्यंत महत्त्वाचे</u> : **रेशन कार्ड, वाहन चालक परवाना, निवडणूक आयोगाचे ओळखपत्र अथवा तहसीलदार/ कार्यकारी दंडाधिकारी/न्याय दंडाधिकारी यांच्यापुढे सादर केलेले प्रतिज्ञापत्र (Affidavit) जन्मतारखेसाठी ग्राह्य धरले जाणार नाही.**

खालीलपैकी **कोणतीही एक शैक्षणिक पात्रता** धारण करणाऱ्या व्यक्तींनी पूर्वतयारीसाठी प्रवेश घेऊ नये. **त्यांना प्रथम वर्ष बी.ए./बी.कॉम., वृत्तपत्रविद्या पदवीसाठी सरळ प्रवेश घेता येईल,** त्याकरिता त्यांनी संबंधित अभ्यासकेंद्र / विभागीय केंद्र अथवा मुख्यालयातील नोंदणी कक्षाशी संपर्क साधावा.

(अ) महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाची इयत्ता बारावी (एच.एस.सी.) किंवा इतर राज्यांतील समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण.

(आ) १९७५ पूर्वीची माध्यमिक शालांत परीक्षा ११ वी (एस.एस.सी.) उत्तीर्ण.

(इ) ज्या पदविका/प्रमाणपत्र शिक्षणक्रमाच्या प्रवेशाला इयत्ता दहावी (एस.एस.सी.) उत्तीर्णतेची अट असते असा सलग २ ते ३ वर्षे मुदतीचा सरकारमान्य पदविका/प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम उत्तीर्ण. उदाहरणार्थ, डी.सी.ई., डी.एम.ई., डी.ई.ई., डी.फार्म, डेअरी टेक., टी.डी., ए.टी.डी., बी.ए.एम.एस., एन.सी.टी.व्ही.टी., आय.टी.आय., इत्यादी.

२.२ शुल्क

अभ्यासकेंद्र शुल्क	रु.........१५०/-
विद्यापीठ शुल्क	रु.........५००/-
एकूण शुल्क	**रु. ६५०/-**

विद्यापीठ शुल्काचा तपशील

(१) प्रवेश व नोंदणी शुल्क	रु. १००/-
(२) शैक्षणिक शुल्क	रु. १००/-
(३) परीक्षा शुल्क	रु. १००/-
(४) विकास निधी	रु. ५०/-
(५) संकीर्ण	रु. १५०/-
एकूण शुल्क	**रु. ५००/-**

०१. वरील शुल्काव्यतिरिक्त जादा शुल्क देऊ नये. जादा शुल्क दिल्यास त्यास विद्यापीठ जबाबदार राहणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी. शुल्क 'ना परतावा' स्वरूपाचे आहे. काही कारणास्तव आपला अर्ज बाद ठरल्यास आपले शुल्क विद्यापीठात जमा होईल. ते कुठल्याही परिस्थितीत परत मिळणार नाही अथवा इतर शिक्षणक्रमासाठी वर्गही केले जाणार नाही.

०२. विद्यापीठ शुल्काची रक्कम विद्यापीठाने निर्धारित केलेल्या पद्धतीने भरावी.

०३. अभ्यासकेंद्र शुल्काची रक्कम विद्यार्थ्याने अभ्यासकेंद्रावर जमा करावी व पावती घ्यावी.

०४. एखाद्या अभ्यासकेंद्रावर पुरेशी विद्यार्थीसंख्या नसल्यास सदर अभ्यासकेंद्राला त्यापुढील वर्षासाठी परवानगी नाकारली जाऊ शकते. त्यामुळे अशा केंद्रावरील विद्यार्थ्यांना जवळच्या केंद्रावर वर्ग करण्यात येईल अशा केंद्रांवरील विद्यार्थ्यांची परीक्षा विद्यापीठाच्या परीक्षा कक्षाने निर्धारित केलेल्या परीक्षाकेंद्रावर घेण्यात येईल, याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

०५. नाव बदलाबाबत : महिला विद्यार्थी विवाहित असल्यास पतीचे नाव लावताना नाव बदलल्याचा पुरावा अर्जासोबत जोडावा (फक्त गॅझेटमधील पुरावाच ग्राह्य धरला जाईल).

२.३ कालावधी

नोंदणी कालावधी प्रवेश घेतल्यापासून कमाल दोन वर्षांचा आहे. या दोन वर्षांत पूर्वतयारी यशस्वीरित्या पूर्ण न केल्यास पुन्हा नव्याने प्रवेश घ्यावा लागतो. नोंदणी कालावधीत विद्यार्थ्यास जास्तीत जास्त ४ परीक्षा (१ नियमित + ३ पुनर्परीक्षा) देता येतात.

पूर्वतयारी – पुनर्परीक्षेबाबत सूचना

कोणासाठी : (अ) प्रवेश घेऊनही अंतिम परीक्षेस बसता आले नाही अशांसाठी. (आ) प्रथम/द्वितीय/तृतीय प्रयत्नांत उत्तीर्ण होऊ न शकलेल्यांसाठी पुढील तुकडीच्या अंतिम परीक्षेच्या वेळी पूर्वतयारी पुनर्परीक्षार्थीने परीक्षा–अर्ज पुनर्परीक्षा देण्याकरिता विद्यापीठाचे संकेतस्थळ पहावे.

२.४ माध्यम

पूर्वतयारी शिक्षणक्रम हा इंग्रजी, हिंदी, मराठी आणि उर्दू माध्यमातून उपलब्ध आहे. या माध्यमांसाठी शिक्षणक्रम संकेतांक मुखपृष्ठावर उपलब्ध आहेत.

३. मूल्यमापन प्रक्रिया

- ७५ गुणांची बहुपर्यायी प्रश्न असलेली वस्तुनिष्ठ स्वरूपाची अंतिम परीक्षा ऑनलाईन पद्धतीने घेण्यात येईल. परीक्षेनंतर लगेचच गुणपत्रक मिळेल.
- या परीक्षेचा कालावधी १ तासाचा असेल.
- विद्यार्थ्यास त्याने निवडलेल्या केंद्रावरच परीक्षा द्यावी लागेल.
- हा शिक्षणक्रम यशस्वीरित्या उत्तीर्ण होण्यासाठी किमान ४०% गुण प्राप्त करणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षेस अनुपस्थित राहिलेल्या व अनुत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना रुपये १००/– भरून पुन्हा परीक्षा देता येईल. परीक्षेचे वेळापत्रक व परीक्षा अर्ज विद्यापीठाच्या http://ycmou.digitaluniversity.ac संकेतस्थळावर उपलब्ध असेल. हा परीक्षा अर्ज फक्त पुनर्परीक्षार्थ्यांनीच भरावा.

४. नोंदणी प्रक्रिया

या शिक्षणक्रमाची प्रवेशप्रक्रिया ऑनलाइन पद्धतीने राबविण्यात येत आहे. खालील सूचनांचे आपण काटेकोरपणे पालन करावे.

(१) माहितीपुस्तिकेचा बारकाईने अभ्यास करावा. आपण शिक्षणक्रमाच्या प्रवेशास पात्र आहात याची खात्री आणि आपण पात्र असल्याचा पुरावा म्हणून खालील दस्तऐवजांची स्कॅन प्रत मिळवावी.

(अ) जन्मतारखेचा दाखला (वाहन परवाना किंवा पॅनकार्ड किंवा जन्मतारीख असलेले आधारकार्ड किंवा शाळा सोडल्याचा दाखला किंवा पासपोर्ट किंवा इलेक्शन कार्ड).

(आ) पात्रतेच्या परीक्षेचे गुणदानपत्र किंवा प्रमाणपत्र.

(इ) जर पात्रतेसाठी प्रवेश परीक्षा आवश्यक असेल तर सदरची प्रवेश परीक्षा पात्र झाल्याचे प्रमाणपत्र.

(ई) जर आपण मागासवर्गीय उमेदवार असाल तर आपल्या संवर्गासंदर्भातील नियमाप्रमाणे जातीचा दाखला, जात पडताळणी, नॉन क्रिमिलेअर सर्टिफिकेट, इत्यादी.

(उ) जर आपण अपंगत्व असलेले (उदा. अंधत्व असलेले विद्यार्थी असाल तर आपले अपंगत्व दर्शविणारी कागदपत्रे).

(२) आपणास किमान ७२ डीपीआय या रिझॉल्युशन बरहुकूम वरील सर्व दस्तऐवजांची स्कॅनिंग करणे आवश्यक आहे. यासाठी आपण आपल्या मित्रांची किंवा अभ्यासकेंद्राची मदत घेऊ शकता.

(३) आपणाकडे चालू स्थितीत असलेला भ्रमणध्वनी क्रमांक आणि वैध इ–मेल आयडी असणे गरजेचे आहे. इ–मेल आयडी मिळविण्यासाठी आपण gmail.com, outlook.com rediffmail.com किंवा yahoo.com यासारख्या संकेतस्थळांवर भेट देऊन विनाशुल्क इ–मेल आयडी मिळवू शकतात. यांचा वापर आपणांस पासवर्ड, प्रवेशाची स्थिती, इत्यादी माहिती मिळविण्यासाठी केला जातो.

(४) आपणास विद्यापीठाचे शुल्क भरण्यासाठी डेबिट कार्ड किंवा क्रेडिट कार्ड किंवा इंटरनेट बँकिंग किंवा मोबाईल मनी आयडेंटिफायर (MMID) यांचा वापर करता येईल किंवा भारतीय स्टेट बँक यांच्या शाखांमध्ये किंवा विद्यापीठाने ठरवून दिलेल्या इतर राष्ट्रीयीकृत बँकांच्या शाखांमध्ये रोख स्वरूपात शुल्क भरता येईल. यासाठी आपण कोणत्या मार्गाने भरणा करता यावर अवलंबून राहून बँकांचे सेवाशुल्क भरावे लागेल. सदरचे बँकेचे शुल्क हे विद्यापीठ शुल्काच्या व्यतिरिक्त असतील. आपण आपल्या स्वतःच्या बँक खात्यामधूनच इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने शुल्काचा भरणा करावा असा आमचा सल्ला आहे कारण जर आपले शुल्क (विद्यापीठ आपली जबाबदारी काही तांत्रिक अडचणींमुळे पूर्ण करू शकत नसल्यास) परत करावे लागल्यास सदरचे शुल्क आपण ज्या खात्यातून विद्यापीठास शुल्क भरणा केली होती त्याच खात्यात शुल्काची परतफेड केली जाते. आपल्या स्वतःचे खाते असल्यास आपणास या सुविधेचा वापर करता येईल.

(५) स्वतःचे बचत खाते नसल्यास आपण शून्य बॅलन्स असलेले डेबिट कार्ड किंवा नेट बँकिंग फॅसिलिटी असलेले बचत खाते उघडू शकता. या खात्यांमध्ये किमान शिल्लक ठेवणे अनिवार्य नसते.

(६) नोंदणी प्रक्रियेसाठी इंटरनेट जोडणी असलेली संगणकाची सेवा घ्यावी लागते. जर तुमच्याकडे अशा प्रकारचे संगणक नसतील

तर आपण सायबर कॅफे किंवा अभ्यासकेंद्रे किंवा मित्राकडील उपलब्ध संगणकाचा वापर करू शकता.

(७) आपण वर नमूद केल्याप्रमाणे पूर्वतयारी केल्यानंतर ऑनलाइन प्रवेशप्रक्रियेकडे वळू शकता. यासाठी आपण विद्यापीठाचे संकेतस्थळ http://ycmou.digitaluniversity.ac येथे क्लिक करा.

(८) जर तुमच्याकडे १६ अंकी कायम नोंदणी क्रमांक असेल तर आपणास या आशयाच्या हायपर लिंकवर क्लिक करावे लागेल. कृपया 'शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ च्या ऑनलाइन प्रवेशासाठी १६ अंकी कायम नोंदणी क्रमांक नसलेल्या अर्जदारांनी येथे क्लिक करा' येथे क्लिक करू नका. जरी आपणास एखाद्या शिक्षणक्रमाच्या प्रथम वर्षासाठी प्रवेश घ्यावयाचा असेल आणि आपणाकडे अगोदरच १६ अंकी कायम नोंदणी क्रमांक असेल तरीही 'शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ च्या ऑनलाइन प्रवेशासाठी १६ अंकी कायम नोंदणी क्रमांक नसलेल्या अर्जदारांनी येथे क्लिक करा' येथे क्लिक करू नका.

(९) तसेच जर तुमच्याकडे १६ अंकी कायम नोंदणी क्रमांक नसेल तर होम पेजवरील त्या आशयाच्या हायपर लिंकवर क्लिक करावे. चुकीचा पर्याय निवडू नये. आपणास संकेतस्थळावरील सूचनेप्रमाणे आपण इ-मेल आयडी, मोबाईल क्रमांक, इत्यादी माहिती भरून युजर आयडी आणि पासवर्ड मिळवावा लागेल.

(१०) ऑनलाइन पद्धतीने प्रवेश कसे मिळवावे यासंदर्भातील स्क्रिन शॉट असलेली एक पुस्तिका संकेतस्थळावर वेगळ्या पद्धतीने उपलब्ध करून दिलेली आहे. याचा वापर केल्यास आपणास ऑनलाइन अर्ज भरणे सोयीचे जाईल.

(११) जे विद्यार्थी छापील अध्ययन साहित्य (पुस्तके) घेऊ इच्छित नाहीत अशा विद्यार्थ्यांसाठी विद्यापीठ शुल्कात सूट उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. सदरची सूट ठरावीक शिक्षणक्रमांसाठी उपलब्ध असून त्याची माहिती संगणकाच्या पडद्यावर मिळू शकेल तसेच माहितीपुस्तिकेत नमूद केलेली असेल. काही विद्यार्थ्यांना संगणकाच्या पडद्यावर उपलब्ध असलेल्या अध्ययन साहित्यातून अभ्यास करणे आवडते तसेच काही विद्यार्थ्यांकडे त्यांच्या मित्रांकडून जुने अध्ययन साहित्य उपलब्ध असू शकते अशा विद्यार्थ्यांच्या सोयीसाठी सदरची सूट देण्यात येत आहे. विद्यापीठ पर्यावरणासंदर्भात सजग असल्याने विद्यार्थ्यांनी जुन्या पुस्तकांचा जास्तीतजास्त वापर करावा असे आवाहन करीत आहे.

(१२) आपण सर्व तपशील ऑनलाइन पद्धतीने सादर केल्यानंतर संगणकीय प्रणाली आपणांस स्कॅन केलेली कागदपत्रे सादर करण्यास (अपलोड करण्यास) सूचना करेल. आपण सादर केलेल्या माहितीप्रमाणे आपणांस कोणकोणती कागदपत्रे सादर करावयाची आहेत याचा स्वयंचलित पद्धतीने अभ्यास करून संगणकीय प्रणाली सादर करावयाच्या कागदपत्रांचा तपशील ठरविते.

(१३) सर्व कागदपत्रे अपलोड केल्यानंतर आपण इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने (डेबिट कार्ड किंवा क्रेडिट कार्ड किंवा नेट बँकिंग किंवा मोबाईल बँकिंग) किंवा रोख पद्धतीने विद्यापीठ शुल्काचा भरणा कराल. ऑनलाइन पेमेंट गेटवे वापरून भरणा कसा करावयाचा याबाबत एक पुस्तिका विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

(१४) रोखीने शुल्क अदा करावयाचे असल्यास आपणास इ-चलन प्रिंट करून घ्यावे लागेल. आपण सादर केलेल्या तपशिलाप्रमाणे सदरचे इलेक्ट्रॉनिक चलन संगणकीय प्रणाली तयार करते. सदरच्या चलनाच्या प्रिंटच्या दिनांकापासून दोन कार्यदिवस झाल्यानंतर भारतीय स्टेट बँक किंवा विद्यापीठाने ठरवून दिलेल्या राष्ट्रीयीकृत बँकांच्या आपण निवडलेल्या शाखांमध्ये आपण रोख स्वरूपात भरणा करू शकता. भरणा झाल्यानंतर बँकेच्या अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी, मुद्रा (सील), ट्रॅन्झॅक्शन नंबर, सुवाच्य अक्षरात लिहिलेले आहे याची खात्री करावी.

(१५) आपणास ट्रॅन्झॅक्शन नंबर आपल्या विद्यापीठाच्या युजर आयडीवर लॉग इन करून सादर करता येईल.

(१६) आपण सादर केलेल्या कागदपत्रांची विद्यापीठ स्तरावरील छाननी झाल्यानंतर आपला प्रवेश निश्चित केला जाईल याची नोंद घ्यावी.

(१७) ऑनलाइन प्रवेश नोंदणी प्रक्रियेसाठी परिशिष्ट क्र. १ पहावे.

५. विभागीय केंद्रे

क्र.	विभाग	संपर्कासाठी पत्ता	दूरध्वनी
(१)	**अमरावती**	विभागीय संचालक, मुक्त विद्यापीठाचे अमरावती विभागीय केंद्र, व्ही. एम. व्ही. ते वलगाव रोड, पोस्ट व्ही. एम. व्ही. अमरावती – ४४४ ६०४	(०७२१) कार्या : २५३१४४५ २५३१२१० फॅक्स : २५३१४४४
(२)	**औरंगाबाद**	विभागीय संचालक, मुक्त विद्यापीठाचे औरंगाबाद विभागीय केंद्र, सर्वे नं.४१, सैनिकी मुलांच्या वसतिगृहाच्या पूर्वेस, नंदनवन कॉलनी, छावणी, औरंगाबाद – ४३१ ००२	(०२४०) कार्या : २३७१०६६ कार्या : २३७१०७७ फॅक्स : २३७१०८८
(३)	**मुंबई**	विभागीय संचालक, मुक्त विद्यापीठाचे मुंबई विभागीय केंद्र, द्वारा : जगन्नाथ शंकरशेठ म.न.पा.ची मराठी प्राथमिक शाळा, दुसरा मजला फ्रेअर ब्रीज (साऊथ) नाना चौक, ग्रँट रोड, मुंबई – ४०० ००७	(०२२) कार्या : २३८७४१८६ २३८७४१७७ २३८२६१३५ फॅक्स : २३८१३२५६
(४)	**नागपूर**	विभागीय संचालक, मुक्त विद्यापीठाचे नागपूर विभागीय केंद्र, राव बहादूर डी. लक्ष्मीनारायण बंगला विद्यापीठ क्रीडा परिसर, लॉ कॉलेज कँपस, अमरावती रोड, रवीनगर चौक, नागपूर – ४४० ००१	(०७१२) कार्या : २५५३७२४ २५५३७२५ फॅक्स : २५५३७२५
(५)	**नाशिक**	विभागीय संचालक, मुक्त विद्यापीठाचे नाशिक विभागीय केंद्र, महानगरपालिकेची जुनी इमारत, दुसरा मजला नवीन पंडित कॉलनी, नाशिक – ४२२ ००२	(०२५३) कार्या : २३१७०६३ फॅक्स : २५७६७५६
(६)	**पुणे**	विभागीय संचालक, मुक्त विद्यापीठाचे पुणे विभागीय केंद्र, शाहीर अण्णाभाऊ साठे प्रशालागृह, महानगरपालिकेची शाळा क्र. ५ (मुलांची), ६५४, सदाशिव पेठ हौदासमोर, कुमठेकर मार्ग, पुणे –४११ ०३०	(०२०) कार्या : २४४५७९१४ फॅक्स : २४४९११०७
(७)	**कोल्हापूर**	विभागीय संचालक, मुक्त विद्यापीठाचे कोल्हापूर विभागीय केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ परिसर, पोस्ट ऑफिसजवळ, विद्यानगर, कोल्हापूर – ४१६ ००४	(०२३१) कार्या : २६०७०२२ फॅक्स : २६०७०२३
(८)	**नांदेड**	विभागीय संचालक, मुक्त विद्यापीठाचे नांदेड विभागीय केंद्र स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ क्रीडा इमारत, नांदेड – ४३२ ६०६	कार्या : (०२४६२) २२९९४० २८३०३८ फॅक्स : २२९९५०

संपर्कासाठी

विद्यार्थ्यांनी त्यांची ज्या विभागासंबंधी समस्या असेल त्याच विभागात संपर्क साधून आपल्या समस्यांचे निराकरण करून घ्यावे.

(१) माहितीपुस्तिका, प्रवेश–अर्ज
- (अ) विद्यापीठाचे संकेतस्थळ
- (आ) विभागीय संचालक, विभागीय केंद्र

(२) अभ्यासक्रम विषयातील आणि इतर शैक्षणिक अडचणी
संचालक, मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा
दूरध्वनी : (०२५३) २२३१४७५

(३) ओळखपत्र, पावती, बोनाफाईड प्रमाणपत्र
अभ्यासकेंद्र संयोजक

(४) नोंदणी, कायम नोंदणी क्रमांक, प्रवेशपत्र
संबंधित विभागीय केंद्र

(५) पुस्तक, अध्ययनसाहित्य कार्यपुस्तिका
भांडार व्यवस्थापक, य. च. म. मुक्त विद्यापीठ
दूरध्वनी : (०२५३) २२३०१०७, फॅक्स : २२३०१०७

(६) परीक्षा, पुनर्परीक्षार्थींसाठी परीक्षा–अर्ज, निकाल/गुणपत्रक, इत्यादी.
परीक्षा नियंत्रक, परीक्षा विभाग, दूरध्वनी : (०२५३) २२३०७१६
फॅक्स : (०२५३) २२३१७१६

Preparatory Programme

(Preparatory Education Programme : June - August 2015)

Programme Time Table

(1) Admission starts on	27th June 2017
(2) Last date for the admission	July 2017
(3) Availability of Study Material	July 2017
(4) Period of counselling	July 2017 - August 2017
(5) Final Online Examination	August 2017
(6) Declaration of Result same day	August 2017

Preparatory Programme : Prospectus

Index

Programme Time Table 11

1. **About the Programme** 12
   - 1.1 Duration
   - 1.2 Medium
   - 1.3 Programme Structure
   - 1.4 Learning Method

2. **Evaluation Procedure** 13

3. **Admission Procedure** 14
   - 3.1 Eligibility Criteria
   - 3.2 Programme Fees

4. **Registration Procedure** 14

5. **Regional Centres** 17

6. **Appendices** 18

Preparatory Programme

(Preparatory Education Programme : June - August 2015)

Programme Time Table

(1) Admission starts on	27^{th} June 2017
(2) Last date for the admission	July 2017
(3) Availability of Study Material	July 2017
(4) Period of counselling	July 2017 - August 2017
(5) Final Online Examination	August 2017
(6) Declaration of Result same day	August 2017

1. About the Programme

Preparatory Education Programme has following objectives :

1. To provide opportunity for higher education to those people (for example farmers, businessmen, workers, housewives and those who are in service) who could not complete their education earlier due to some reasons.
2. To develop study skills among the learners so as to help them to cope with the higher studies.
3. To develop skills to obtain knowledge by providing the necessary practical exposure to self-study methods.
4. After completing this programme the student will be -
   - (a) **well-versed** with the open education system.
   - (b) able to do self-study.
   - (c) able to use the skills of communication, listening and writing.
   - (d) able to know how to memorise things, how to write answers in the examination and how to approach the examinations systematically.
   - (e) able to communicate in English.
   - (f) able to understand the basic concepts of mathematics and apply it in day to day activities.
   - (g) able to understand and do self-study.
   - (h) able to understand the relevance of words, phrases and concepts in the process of learning and studies.

After successfully completing the Preparatory programme, you will be able to take admission to a large number of Undergraduate, Certificate, Degree or Diploma Programme of the Y.C.M.O.U.

1.1 Duration

The duration of this programme is six months. The period of valid registration for the preparatory programme is two years from the date of admission.

(If the programme is not completed successfully during these two years, you will be required to take new admission.) During the period of registration, students will get four chances for appearing in the examination by paying requisite examination fee as decided by the university from time to time.

1.2 Medium

The medium of instruction for the programme is English, Hindi, Marathi and Urdu. The Programme Codes are given on the title page

1.3 Programme Structure

The preparatory education programme has the following syllabus and course material:

Book - 1 : Basic Study Skills

Unit 1 : Learning Skills : Nature and Need
Unit 2 : Learning Process and Methods
Unit 3 : How to Study
Unit 4 : Listening Skills
Unit 5 : Reading Skills
Unit 6 : Memory Skills
Unit 7 : Writing Skills
Unit 8 : Use of a Library and Reference Material
Unit 9 : Preparing for Examinations

Book - 2 : Language Skills

Unit 1 : Wealth of Language
Unit 2 : Fundamentals of Communication Skills
Unit 3 : Meaning, Purpose and Styles of Writing
Unit 4 : Languages used in Literary, Scientific and Social Sciences writing
Unit 5 : Selective Passages

Book - 3 : Mathematics for All

Unit 1 : Why should we study mathematics?
Unit 2 : Primary Functions
Unit 3 : Fractions
Unit 4 : Decimal Fractions
Unit 5 : Solving Equations
Unit 6 : Measurement
Unit 7 : Comparative Mathematics
Unit 8 : Data and Data Representation
Unit 9 : Pictorial Presentation of Data
Unit 10 : Probability

1.4 Learning Method

The students of the open university do not go to the college everyday. They do not have regular time for their studies because of their professional and family responsibilities. The open university has independently developed a learning method for such students. This method has the following components :

- Self-Instructional text books,
- Counselling during contact sessions at the study centre by the subject experts.

■ Special Features of the Self Instructional Books

The students are given the syllabus of the courses and also the text-books. The students get these text-books after paying total programme fees and are allowed to keep these with them. These texts are written in a format different from the conventional published texts. One can understand the text through reading because it is divided into small units. Each unit is explained with the help of graphs, pictures and illustrations to cover a specific topic. There are in-text, questions for each unit so as to revise and review the comprehen-sion of the reading material. It helps the student to study a specific topic. If the student has any difficulty, he or she can make a note of it, he can discuss these noted difficulties with the counsellor during the contact session at the study centre.

■ Nature of Contact Sessions

The student can choose a study centre as per his/her convenience. Generally, the contact sessions are held either on weekly holidays or in the evening, after office hours. The contact session for counselling of one subject is of two hours. During these contact sessions, the counsellors are supposed to guide/discuss with the students, based on the course material. These contact sessions are also used to view audio/video CDsat the study centres. The students can solve their difficulties by discussing the issues with their colleagues as well as with the counsellor during contact sessions.

2. Evaluation Procedure

- There will be one End Examination of the objective type, carrying 75 marks. This will be conducted ONLINE and students will get their provisional marks sheet immediately after the examination.
- The duration of this exam will be of 1 hour.
- Students will be required to appear for the examination in their respective study centre.
- Students getting a minimum of 40% marks in the examination will be considered to have successfully completed this programme.
- Students remaining absent or not clearing the examination will be required to reappear for this examination as and when conducted by the university and will be required to pay separate examination fees of Rs 100/- for the same. The examination form will be available on our website http://ycmou.digitaluniversity.ac

Important Note :

1. As per the Rules of Bar Council of India, a person who has completed Graduation (B.A./B.Com.) after compliting Preparatory Programme not eligible to take admission for LL.B. Degree Programme. As per Government Resolution Annexure No. 3. Successful completion of the Preparatory Programme and First Year Degree Programme of this university is considered equivalent SSC/HSC for job employment where basic eligibility is SSC/HSC.

2. **Admission to First Year Degree Programme will be given only to those students who have completed 18 years of their age at the time of admission.**

3. Admission Procedure

3.1 Eligibility Criteria

The preparatory programme is offered to those who do not possesses 10 + 2 or equivalent qualification for direct entry to the First Year Degree programme of this university. The admission to this programme is based on the following criteria :

3.1.1 There is no entry age limit for taking admission for this programme. However, after successfully completing this programme a student must have completed age of 18 years on July to be eligible for admission for First Year Degree programme of this University.

3.2 Programme Fees

Programme Fee Details :

Total Programme Fee

Study Centre Fees (to be Paid at Study Centre)	Rs. 150/-
University Fees (to be paid in Bank)	Rs. 500/-
Total Programme Fees	**Rs. 650/-**

Details of University Fees

Registration	Rs. 100/-
Tution Fee	Rs. 100/-
Examination Fee	Rs. 100/-
Other Fee	Rs. 150/-
Development	Rs. 50/-
*** Total Fees**	**Rs. 500/-**

* Discount for not availing hard copy of instruction material for English medium Rs. 85/-, Marathi Medium Rs. 85/-, Hindi Medium Rs. 90/-, Urdu Medium Rs. 90/-.

(1) Please do not pay any additional fee to the Study Centre. University will not be responsible for the excess payment of fees other than mentioned above. Fee is non-refundable, even if admission is cancelled due to some reasons.

(2) **Study Centre fee to be deposited at Study Centre only. Study Centre shall give receipt of the same.**

(3) A Study Centre having enrollment less than twenty may be discontinued. The enrolled students of such Study Centre will be shifted to nearby Study Centre.

4. Registration Procedure

This program is offered through online admission process. You are advised to do the following in order to secure admission.

1. Go though the prospectus meticulously. Ensure that you are eligible for the admission and you possess all the required document which will prove your eligibility. The following is a typical list of documents which you will need:

   i. Proof of date of birth (Driving Licence OR PAN card OR Aadhar card (with date of birth) OR Leaving certificate OR Passport OR Election Voter card)

ii. Passing certificate and/or Mark sheet showing that you have passed the qualifying examination

iii. In case there is an entrance test for this program, you will need the statement or certificate showing that you have cleared the entrance test

iv. If you belong to a backward class, you will need cast certificate, cast validity, non-creamy layer, certificates (depending on the rules for the category)

v. If you belong to a category of disadvantaged class (e.g., visually impaired) you will need documents as proof of your status

2. You are required to get these documents scanned (with a resolution of at least 72 dot per inch) to get scanned images which are readable and have decent quality. You may take help from your friends or professionals at shops or our study centers.

3. You are required to have a mobile number and an email identity (email id). The email id can be easily generated using yahoo.co.in, hotmail.com, rediffmail.com or any other service provider. These are required as you will be getting the information of your password, status of admission etc on these.

4. You are expected to pay the University Fees using electrnic money transfer facilities like Debit Card or Credit Card or Internet Banking or Mobile Money Identifier (MMID) or through the cash deposits at the State Bank of India or other nationalized banks selected by University. The banks charges will apply extra depending on the channel of fund transfer and bank. It is advised that you use your own bank account for making electronic payment. In case the fees need to be refunded (for a reason of University not able to fulfil its stated responsibility) the refunded amount will be credited back to the same account (from which the fees transaction initially was made). Hence, if you use your own account you will get the benefit of such service.

5. If you do not have Savings Bank account, you may open such account with debit card or net banking facilities with any of the banks with zero balance facility (that is, it will not be compulsory for you to keep a minimum balance as per the rules) and a debit card and net banking facilities.

6. You also need to have an access to a computer with internet connection. If you do not have such connection, you may go to a cyber cafe, a study centre, a friend or any other similar location.

7. Once you have done the initial preparation as mentioned above, you may proceed with the online admission. You will click on the Home page of the official websites of the university (ycmou.digitaluniversity.ac or ycmou.ac.in).

8. The details of the online admission process with detailed screen images are given in a separate document. A video clip to help you in the online process is also available.

9. You will be guided through a series of web pages which will be generated for you as per your response.

10. If you already have a 16 digit PRN, you will select the channel of admission by clicking on ycmou.digitaluniversity.ac on the appropriate link. Please do not select the link “If you have 16 digit PRN click here” if you have 16 digit PRN even if you are taking admission to the first year of another program.

11. Similarly if you do not have a 16 digit PRN select appropriate link at the

opening page of the ycmou.digitaluniversity.ac . You will need to “register” for the website application procedure by typing in the email id, date of birth, mobile number and name. You will receive a user id and one time password.

12. **The university offers a discount in the UPF to the students (of a select number of programs) if the student opts not to take printed study material, due to availability of the study material in the digitized format on the university’s portal or availability of the printed books through some other sources like his friends or relatives who may have earlier taken such programs earlier. The University wishes to encourage the students to take soft copies of the study material and encourage the students to use the pre-owned books for conservation of trees which are crucial to preservation of environment. The amount of the discount will be shown on the screen while filling up the online application form. You are urged to choose option to this effect while filling the online application form.**

13. After completing the typing of all the details asked by the system, you will be prompted to upload scanned documents to the system as per the details submitted by you.

14. After you have uploaded all the documents you make payment using either electronic payment (debit card or credit card or MMID or internet banking). Please see our booklet on how to make payment online available on the website.

15. In case you do not have electronic payment methods available to you, chose the option of “Electronic Challan” on the system. You can print a Payment Deposit Slip and after two working days go to the branch of SBI or other banks mentioned in the website and pay the fees by cash. Remember to check that the transaction number is written at the appropriate places in clear and legible handwriting.

16. You may be required to enter the transaction number on the appropriate boxes by logging in as a user on the university website for reconciliation.

17. The admission will be confirmed after your admission records are verified by the university staff by online method.

5. Regional Centres

01. Amravati
V.M.V. to Walgaon Road, Post V.M.V.,
Amravati 444 604
☎ : (Off) 0721-2531444
☎ : (Fax) 0721-2531445

02. Aurangabad
Survey No. 41, East of the Militery boy's Hostel, Nandanvan Colony, Chhavani,
Aurangabad 431 002
☎ : (Off) 0240-2371066, 2371077
☎ : (Fax) 0240-2371088

03. Mumbai
C/o Jagannath Shankarsheth Municipal School Building, Nana Chowk,
Grant Road Mumbai 400 007
☎ : (Off) 022-23874186
☎ : (Fax) 022-23826135

04. Nagpur
Rao Bahadur D. Laxminarayan Bungalow
Law College Campus
Ravinagar Chowk, Nagpur 440 001
☎ : (Off) 0712-2553724
☎ : (Fax) 0712-2553725

05. Nashik
Old Municipal Corp. Bldg.
New Pandit Colony
Nashik 422 002
☎ : (Off) 0253-2317063
☎ : (Fax) 0253-2576756

06. Pune
C/o Shahir Annabhau Sathe Prashala Gruha, Sadashiv Peth, Kumthekar Marg
Pune 411 030
☎ : (Fax) 020-24491107
☎ : (Off) 020-24457914

07. Kolhapur
Near Shivaji University Post Office,
Vidyanagar, Kolhapur 416 004
☎ : (Off) 0231-2607022
☎ : (Fax) 0231-2607023

08. Nanded
Swami Ramanand Tirth Marathwada University Sports Building,
Nanded 421 606
☎ : (Off) 02462-229940/283038
☎ : (Fax) 02462-229950
Mob. No. : 9422247296

Contact Us...

The following officers/Sections of the university may be contacted in case of difficulties or doubts.

(1) Prospectus/Admission Form
(A) University Web- http://ycmou.digitaluniversity.ac
(B) Concerned Regional Directors, Regional Centres

(2) Academic Matters
Director, School of Commerce & Mgt.,
Ph : (0253) 2231477

(3) Student Matters
Regional Director, Concerned Regional Centres

(4) Registration
Concerned Regional Centres

(5) Learning Material
Manager, Stores, YCMOU, Nashik
Ph : (0253) 2230107

(6) Examination Related Matters
Controller of Examination
Ph : (0253) 2230716, Fax : (0253) 2231716

परिशिष्ट १ : नोंदणी प्रक्रिया प्रवाहदर्शिका

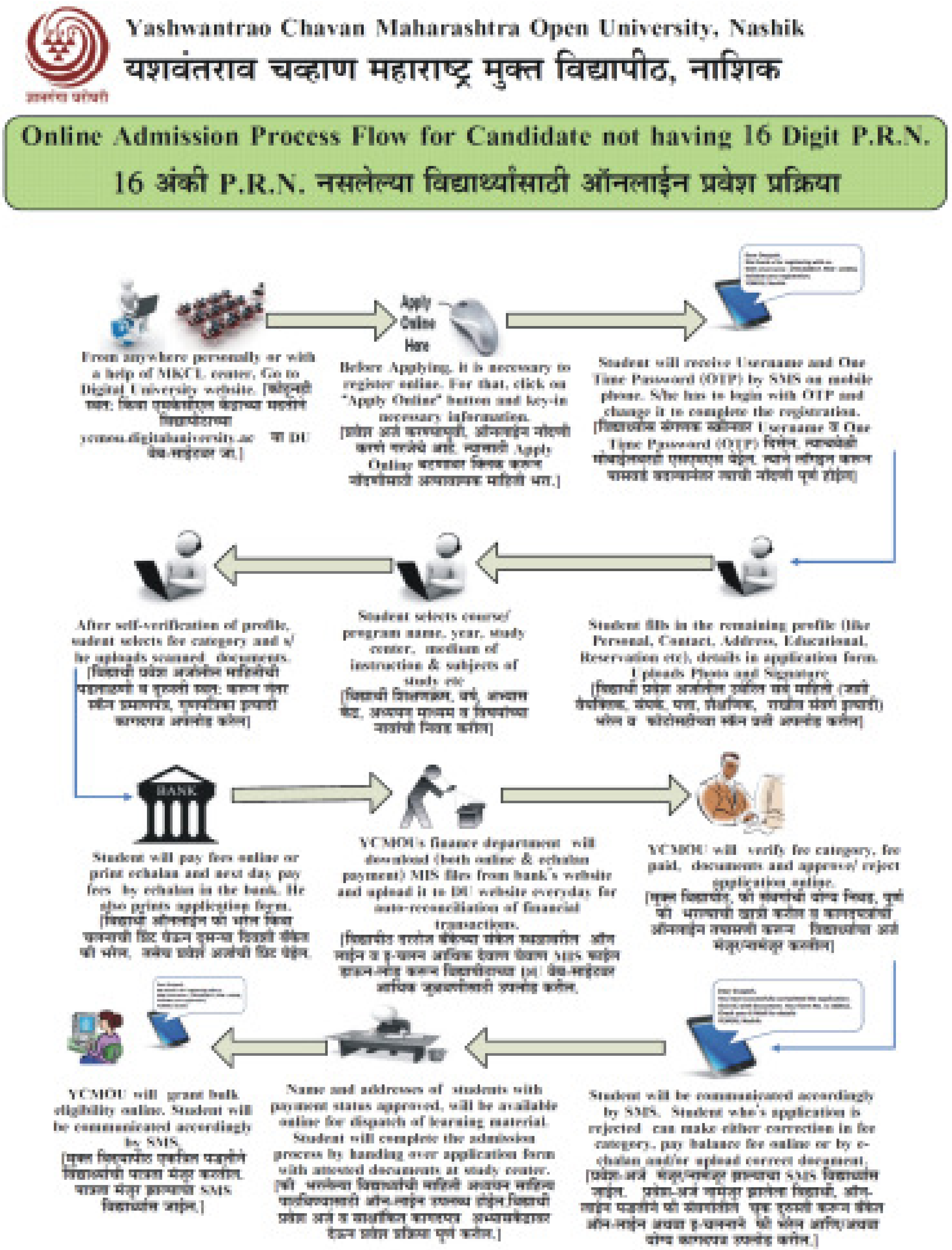

Online Admission Process Flow for Candidate who already have 16 Digit P.R.N.

ज्या विद्यार्थ्यांकडे 16 अंकी PRN आहे त्या विद्यार्थ्यांसाठी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया

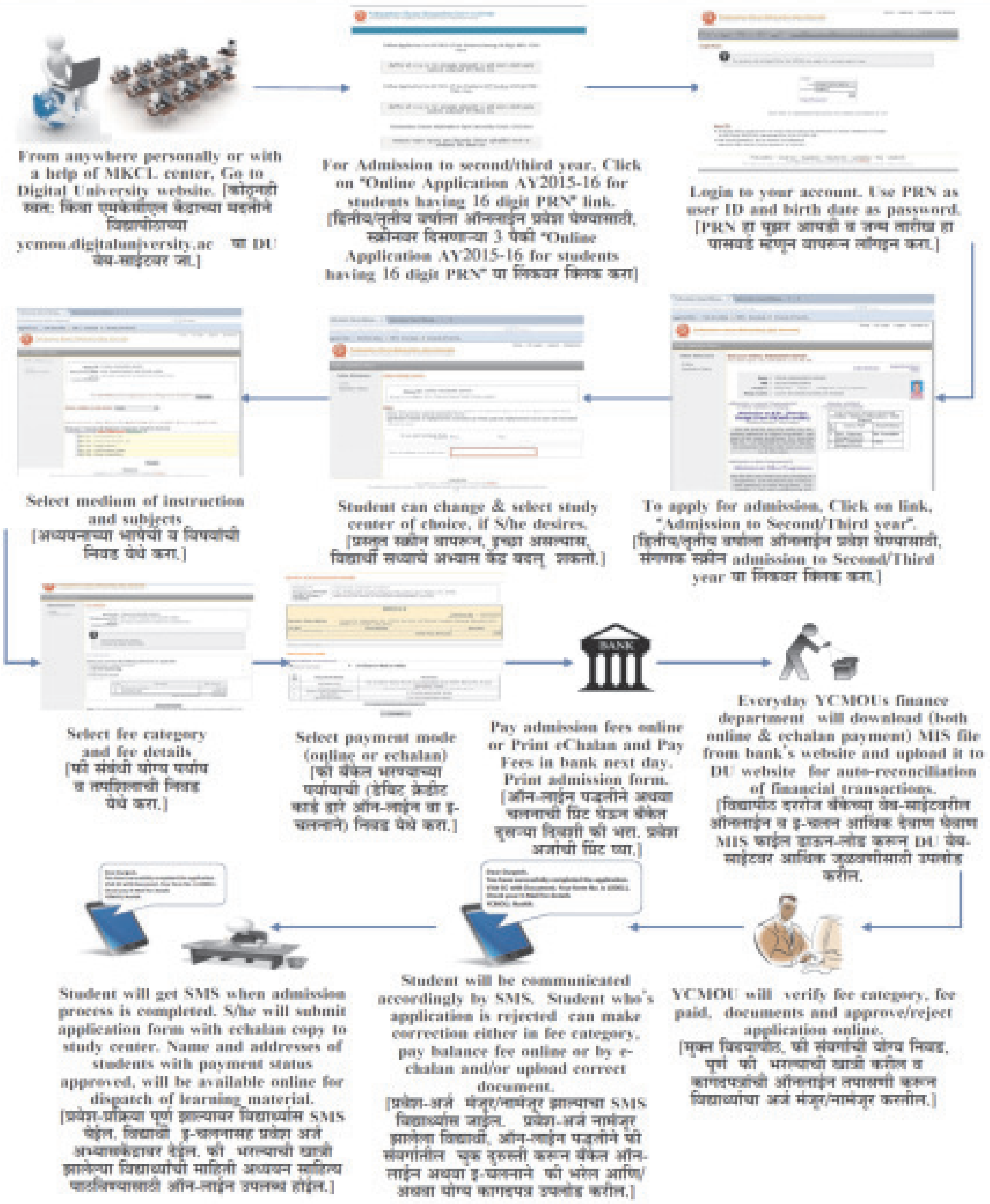

परिशिष्ट २ : उमेदवार / विद्यार्थी करारनामा

उमेदवार / विद्यार्थी करारनामा

हा करार विद्यार्थी किंवा उमेदवार आणि यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ (यचममुवि) यांच्यामध्ये, विद्यार्थी / उमेदवार याने 'Accept' ह्या बटनावर क्लिक केल्यामुळे आपोआप अस्तित्वात आलेला आणि दोन्ही पक्षांना मान्य, कबूल आणि वैध असलेला मानण्यात येईल.

या करारनाम्यात 'उमेदवार' या संज्ञेचा वापर अशा व्यक्तींसाठी करण्यात आला आहे की जो यचममुविमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या शिक्षणक्रमात प्रवेश घेऊ इच्छितो आणि 'विद्यार्थी ' या संज्ञेचा वापर अशा व्यक्तींसाठी करण्यात आलेला आहे, ज्या व्यक्तीने यचममुविमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या शिक्षणक्रमास विहित पद्धतीचा अवलंब करून प्रवेश घेतला आहे.

उमेदवार असे मान्य व कबूल करितो की,

१) त्याने माहितीपुस्तिका तसेच संगणक पडद्यावर उपलब्ध असलेल्या मजकुराचा, माहितीचा, सूचनांचा व्यवस्थित पद्धतीने अभ्यास केला आहे आणि त्यानुसार योग्य त्या कृती केल्या आहेत.

२) त्याने ही खात्री करून घेतलेली आहे की, त्याने निवडलेल्या शिक्षणक्रमास तो पात्र आहे आणि जर तो माहितीपुस्तिका आणि / किंवा संगणक पडद्यावर उपलब्ध माहितीप्रमाणे अपात्र ठरत असेल तर त्याचा प्रवेश ताबडतोब रद्द करण्यात येईल आणि त्याने विद्यापीठात भरलेले शुल्क त्यास आंशिक किंवा पूर्ण स्वरूपात परत मिळणार नाही.

३) त्याने त्यास अध्ययन साहित्य (पुस्तके) कोणत्या स्वरूपात (छापील पुस्तके, इ-बुक, मोबाईल ॲप, दृकश्राव्य फिती, ध्वनिफिती सीडीवर किंवा इंटरनेटवर उपलब्ध असलेला मजकूर) उपलब्ध होणार आहे याची माहिती माहितीपुस्तिकेच्या संबंधित भागातून मिळविली आहे. आणि सदर स्वरूपात अध्ययन साहित्य उपलब्ध होणार आहे याबाबत त्याचे कोणतेही आक्षेप नाहीत आणि तो यापुढे कधीही अध्ययन साहित्य माहितीपुस्तिकेत दिलेल्या स्वरूपापेक्षा वेगळ्या स्वरूपात मिळण्याची मागणी करणार नाही.

४) तो यचममुवि संदर्भातील कोणतीही तक्रार किंवा इतर कोणतेही निवेदन त्यास सादर करावयाचे असल्यास अशी तक्रार किंवा निवेदन तो यचममुविमार्फत उपलब्ध असलेल्या संगणकीय प्रणालीचा (युजर आयडीचा) वापर करून करेल. अशी तक्रार किंवा निवेदन तो तक्रार किंवा निवेदनाचे उद्भवणाऱ्या कारणांच्या दिनांकाच्या तीस दिवसांच्या आत संगणकीय प्रणालीचा वापर करूनच करेल.

५) त्यास हे मान्य व कबूल आहे की, विद्यापीठाला शिक्षणक्रम राबविण्याच्या नियमांमध्ये, धोरणांमध्ये, अध्ययन साहित्यामध्ये, पाठ्यक्रमात बदल करण्याचा अधिकार आहे आणि अशा नियमांमधील धोरणांमधील, अध्ययन साहित्यामधील, पाठ्यक्रमामधील बदल त्यास बंधनकारक असतील आणि याबाबत त्याची कोणतीही तक्रार असणार नाही.

६) तो शिक्षणक्रमाच्या कालावधीमध्ये विद्यापीठात नोंदविलेल्या त्याच्या भ्रमणध्वनी क्रमांकात बदल करणार नाही.

७) त्यास हे मान्य व कबूल आहे की, त्याने नोंदणीच्या वेळेस विद्यापीठात सादर केलेल्या माहितीत बदल करणे (फोटोग्राफ, भ्रमणध्वनी क्रमांक, जन्मतारीख, पत्ता, इत्यादीसाठी) योग्य ते शुल्क आकारण्याचे अधिकार विद्यापीठाने राखून ठेवले आहेत.

८) त्यास हे मान्य व कबूल आहे की, जर विद्यापीठास शासनाकडून (शिष्यवृत्ती विद्यार्थ्यांसंदर्भात) त्याचे शुल्क प्राप्त झाले नाही तर अशा विद्यार्थ्यांना परीक्षा देण्यास मज्जाव करण्यात येईल आणि जर परीक्षा दिलेली असेल तर त्याचा निकाल तेव्हापर्यंत राखून ठेवण्यात येईल जेव्हापर्यंत त्याचे शुल्क विद्यापीठास प्राप्त होत नाही.

९) त्यास याचीही कल्पना आहे की, त्याच्याकडून कोणतीही असत्य, अपुरी माहिती दिली गेल्यास त्याचा प्रवेश रद्द करण्यात येईल आणि जर त्यास पदवी किंवा पदविका निर्गमित करण्यात आलेल्या असतील तर अशा प्रकारे असत्य, अपूर्ण माहिती मिळाल्याचे सिद्ध झाल्यानंतर त्याची पदवी, पदविका रद्दबातल करण्यात येईल.

१०) तो विद्यापीठाचे संकेतस्थळ (ycmou.digitaluniversity.ac. OR ycmou.ac.in) येथे नियमितपणे भेट देईल आणि तेथे देण्यात आलेल्या शैक्षणिक किंवा प्रशासकीय स्वरूपाच्या सूचनांचे (उदाहरणार्थ, परीक्षा हॉलतिकीट डाऊनलोड करणे आणि त्याची छपाई करणे) काटेकोरपणे पालन करेल.

११) तो विद्यापीठाच्या शिक्षणक्रमाचा अभ्यास अपेक्षित असलेल्या परिश्रम, शिस्त, प्रामाणिकपणे करेल. तसेच आपले वर्तन विद्यापीठाचा सुयोग्य विद्यार्थ्याप्रमाणे करेल आणि अशी कोणतीही कृती करणार नाही की जी विद्यापीठाच्या विद्यार्थ्यास शोभणार नाही.

परिशिष्ट २ : Candidate/Student Agreement at the time of Admission

Candidate/Student Agreement at the time of Admission

This is an agreement between the student or candidate and the YCMOU which is entered into by virtue of the candidate for admission clicking on "ACCEPT" button on the online admission portal at the time of admission to a program using online admission process.

In this agreement the term "candidate" is used to mean the person who proposes to take admission to a program in YCMOU and the term "student" is used to mean a person who has been admitted to a program of the YCMOU after fulfilling all the conditions thereof.

The candidate undertakes that -

1. He has gone through the prospectus and the on-screen narrations or directions and has sincerely responded to the on-screen directions.
2. He has ensured that he is eligible to the program to which he proposes to take admission and that if it is found otherwise, (that is, if he is found not to be fulfilling the conditions of the eligibility at any time as per the rules mentioned in the prospectus or the on-line narrations) his admission will be summarily cancelled and the fees paid to the university will not be refunded in part or in full.
3. The information about the medium/mode of delivery of the Study Material (for example printed books, e-books, mobile app, audio/video material available on internet or through CD/DVD, etc) has been duly studied by me in the relevant pages of the prospectus and I have no objection to the said mode of delivery. He shall not make any demands on the methods or medium of delivery other than that mentioned in the prospectus.
4. He shall make any representations to the YCMOU by logging on as a student in respect of any activities of grievances within a period of thirty days from the date of cause of the grievances or by an email to the university at the designated e-mail address.
5. He understands that the University reserves right to make changes in the rules or syllabi or learning material or any other policy matter as a matter of urgency and that such changes in the rules, syllabi or policy matters shall be binding and applicable on him and that he shall not make objections to such changes.
6. He shall not change his mobile number as registered with the University during the time of admission to the program.
7. He understands that the University shall levy charges on changes in profiles of the student, including the photograph, mobile number, date of birth, etc.
8. He understands that in case the University does not receive the fees from the Government (in case of Scholarship or Free-ship candidates), the student may be barred from taking examinations and his results shall not be declared till such time that the fees have been received.
9. He understands that any incorrect or incomplete information given by him is liable to cancellation of his admission or withdrawal of degree or diploma awarded to him as and when the university gets to know of such supply of incomplete or incorrect information.
10. He shall visit the University's website (ycmou.digitaluniversity.ac and ycmou.ac.in) regularly and undertake necessary steps for academic and administrative purposes as expected from him including downloading of the examination hall ticket and printing the same.
11. He shall undertake the studies of the academic program with necessary industry, discipline and honesty and conduct himself with due dignity and shall do nothing which is unbecoming of a student of the YCMOU.

परिशिष्ट ३ : गरीब विद्यार्थी साहाय्य योजना नियमावली

१. **नाव :** या योजनेचे नाव गरीब विद्यार्थी साहाय्य योजना असे राहील.

२. **व्याप्ती :**

२.१ सदरची गरीब विद्यार्थी साहाय्य योजना यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या एका वर्षापेक्षा अधिक कालावधीच्या सर्व शिक्षणक्रमांच्या विद्यार्थ्यांना लागू राहील.

२.२ अंध, अपंग, मूकबधिर, कर्णबधिर विद्यार्थ्यांसाठी संपूर्ण फी, मार्कांची सवलत व्यवस्थापन मंडळाने घेतलेल्या निर्णयान्वये देय राहील.

२.३ आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी सदर योजना लागू असेल.

३. **पात्रतेचे निकष :**

३.१ गरीब विद्यार्थी साहाय्य योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी कुटुंबाच्या वार्षिक उत्पन्नाची कमाल मर्यादा रु. १,००,०००/- राहील.

३.२ तहसिलदाराचे मूळ उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र मागील वित्तीय वर्षाचे असावे.

३.३ सदर योजनेचा लाभ देताना संबंधित विद्यार्थी / विद्यार्थिनी मागील शैक्षणिक वर्षाच्या अंतिम परीक्षेत उत्तीर्ण असणे आवश्यक राहील.

३.४ गरीब विद्यार्थी सहाय्य योजनेसाठी विद्यार्थ्याने मागील वर्षी योजनेचा लाभ घेतला असेल तर सदर विद्यार्थी सर्व विषयांत उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे.

३.५ सदर योजनेसाठी पात्र ठरलेल्या विद्यार्थी / विद्यार्थिनीने त्याला ज्या शैक्षणिक वर्षासाठी योजनेचा लाभ मंजूर करण्यात आला तो अभ्यासक्रम त्याने / तिने यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रातून पूर्ण करणे आवश्यक आहे. अभ्यासक्रमाचे वर्ष पूर्ण होण्यापूर्वी संबंधित विद्यार्थ्याचा प्रवेश कोणत्याही कारणास्तव रद्द झाल्यास विद्यापीठाने प्रदान केलेली रक्कम व प्रमाणपत्र विद्यापीठास परत करण्याची जबाबदारी संबंधित विद्यार्थी, अभ्यासकेंद्र व विभागीय केंद्र यांची राहील.

३.६ राज्य शासन / केंद्र शासन यांच्याकडे शिष्यवृत्ती मिळण्यासाठी अर्ज केलेल्या विद्यार्थ्यांना सदर योजनेचा लाभ देय नाही.

३.७ रु. ३,०००/- पेक्षा कमी फी असलेल्या शिक्षणक्रमाकरिता ही योजना लागू नाही.

४. **योजनेची गुणांची निकष पद्धत :**

४.१	विद्यार्थी शहरी भागातील असल्यास	१ गुण
४.२	विद्यार्थी ग्रामीण भागातील असल्यास	२ गुण
४.३	विद्यार्थी अतिदुर्गम भागातील असल्यास	३ गुण
४.४	प्रकल्पग्रस्त असल्यास	२ गुण
४.५	खेळाडू असल्यास (विभागीय / राज्य पातळी)	४ गुण
४.६	उत्पन्न मर्यादा रु. ३५०००/- पर्यंत	३ गुण
४.७	उत्पन्न मर्यादा रु. ७००००/- पर्यंत	२ गुण
४.८	उत्पन्न मर्यादा रु. १,००,०००/- पर्यंत	१ गुण

५. **अनुज्ञेय रक्कम :** अनुज्ञेय रक्कम या योजनेसाठी निश्चित केलेल्या निकषांनुसार प्राप्त गुणांच्या आधारे व शिक्षणक्रम पातळीनिहाय ठरविलेल्या रकमेच्या आधारे निश्चित केली जाईल.

५.१ पदविका शिक्षणक्रम : रु. ३,०००/- किंवा शिक्षणक्रमाचे शुल्क यापैकी जे कमी असेल ती रक्कम

५.२ पदवी शिक्षणक्रम: रु. ५,०००/- किंवा शिक्षणक्रमाचे शुल्क यापैकी जे कमी असेल ती रक्कम

५.३ पोस्ट ग्रॅज्युएट डिप्लोमा शिक्षणक्रम : रु. ५,०००/- किंवा शिक्षणक्रमाचे शुल्क यापैकी जे कमी असेल ती रक्कम

५.४ पदव्युत्तर पदवी शिक्षणक्रम : रु. ७,०००/- किंवा शिक्षणक्रमाचे शुल्क यापैकी जे कमी असेल ती रक्कम

५.५ गरीब विद्यार्थी साहाय्य निधी योजनेकरिता अर्थसंकल्पातील अंदाजपत्रकीय तरतूद आरक्षण विभागातर्फे त्या-त्या शैक्षणिक वर्षात करण्यात येईल.

५.६ अनुज्ञेय रक्कम उदाहरण दाखल तक्ता :

अ.क्र.	किमान गुण	अनुज्ञेय रकमेचे प्रमाण %	डिप्लोमा	पदवी / पोस्ट ग्रॅज्युएट डिप्लोमा	पोस्ट ग्रॅज्युएट डिग्री
			रु. ३०००/-	रु. ५०००/-	रु. ७०००/-
१	०२	३०	रु. ९००	रु. १५००	२१००
२	३ ते ५	५०	रु. १५००	रु. २५००	३५००
३	६ च्या पुढे	१००	रु. ३०००	रु. ५०००	७०००

६ गरीब विद्यार्थी साहाय्य योजनेअंतर्गत मदत मिळण्यासाठी अर्ज सादर करण्याची पद्धत :

६.१ गरीब विद्यार्थी साहाय्य निधी योजनेचा विहित नमुन्यातील अर्ज व आवश्यक सहपत्रे जोडून अभ्यासकेंद्राकडे दिलेल्या मुदतीत सादर करणे आवश्यक राहील.

६.२ विद्यार्थ्याने सादर केलेल्या विहित नमुन्यातील अर्जावर अभ्यासकेंद्र प्रमुख / संयोजक यांचा सही व शिक्का असणे बंधनकारक राहील.

६.३ अर्जातील प्रतिज्ञापत्रावर विद्यार्थ्यांची सही व राष्ट्रीयीकृत बँकेचा तपशील म्हणजे बँकेचे नाव, शाखा, खाते क्रमांक, आय एफ एस सी (IFSC) कोड या बाबी नोंदवणे आवश्यक आहे.

६.४ मागील वर्षी सदर योजनेचा लाभ घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी मागील वर्षीच्या गुणपत्रिकेची झेरॉक्स प्रत जोडली आहे काय? ते मागील वर्षाच्या परीक्षेत उत्तीर्ण आहेत का? हे अभ्यासकेंद्र प्रमुखांनी पहावे.

६.५ अभ्यासकेंद्रप्रमुखांनी विद्यार्थ्यांकडून अर्ज निर्धारित मुदतीत भरून घेऊन विभागीय केंद्रांकडे सादर करावेत.

६.६ अभ्यासकेंद्राने विभागीय केंद्राकडे सादर केलेल्या अर्जाची छाननी वरील निकषांच्या आधारे विभागीय केंद्राने करावी. तसेच विद्यापीठाने दिलेल्या विहित नमुन्यातील माहिती Excel Sheet मध्ये Hard Copy/ Soft Copy तयार करावी.

६.७ शैक्षणिक वर्ष २०१४-१५ मध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना पूर्वीच्याच नियमाप्रमाणे गरीब विद्यार्थी साहाय्य प्रदान करण्यात येईल.

६.८ शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना नवीन नियमांच्या आधारे गरीब विद्यार्थी साहाय्य योजनेची रक्कम प्रदान करण्यात येईल.

६.९ प्रत्येक शैक्षणिक वर्षात दिनांक १५ ऑक्टोबरपर्यंत अभ्यासकेंद्रांनी गरीब विद्यार्थी सहाय्य योजनेचे अर्ज जमा करावेत व विभागीय केंद्रांनी दिनांक १५ नोव्हेंबरपर्यंत सदरचे अर्ज व तक्त्यातील माहिती उपकुलसचिव, आरक्षण कक्ष यांच्याकडे सादर करावी.

६.१० पात्र विद्यार्थ्यांना सदर योजनेचा लाभ मंजूर केल्याबाबतची अंतिम यादी जानेवारीमध्ये विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर जाहीर केली जाईल.

परिशिष्ट ४ : University Grants Commission Resolution (2004)

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग
बहादुरशाह जाफर मार्ग
नई दिल्ली–११० ००२
UNIVERSITY GRANTS COMMISSION
BAHADURSHAH ZAFAR MARG
NEW DELHI-110002

F1-52/2000(CPP-II) 5 MAY 2004

The Registrar / Director
Of all the Indian Universities
(Deemed, State, Central Universities /
Institutions of National importance)

Subject : Recognition of Degrees awarded by Open Universities.

Sir/Madam,

There are a number of open Universities in the country offering various degrees/diploma through the mode of non-formal education. **The Open Universities have been established in the country by an Act of Parliament or State Legislature in accordance with the provisions contained in Section 2(f) of University Grants Commission Act, 1956. These universities are, therefore, empowered to award degrees in terms of Section 22(1) of the UGC Act, 1956.**

A circular was earlier issued vide UGC letter N.F.1-8/92(CPP) dated February, 1992 mentioning that the Certificate, Diplomas and Degrees awarded by Indira Gandhi National Open University are to be treated equivalent to the corresponding awards of the Universities in the country.

Attention is further invited to UGC circular No.F1-25/93(CPP-II) dated 28th July, 1993 (copy enclosed) for recognition of degrees and diplomas as well as transfer of credit for courses successfully completed by students between the two types of universities so that the mobility of students from Open University stream to traditional Universities is ensured without any difficulty.

The UGC has specified the nomenclature of degrees under Section 22(3) of the UGC Act, 1956 to ensure mandatory requirements viz. minimum essential academic inputs required for awarding such degrees. A copy of Gazette Notification regarding specification of degrees issued vide No.1-52/97(CPP-II) dated 31st January 2004 is enclosed. The details are also given in UGC Web site : www.ugc.ac.in

May, I therefore request you to treat the Degrees / Diploma / Certificates awarded by the Open Universities in conformity with the UGC notification on Specification of Degrees as equivalent to the corresponding awards of the traditional Universities in the country.

Yours faithfully

(Dr. Mrs. Pankaj Mittal)
Joint Secretary

Encl. : As Above
Copy to :

1. The Secretary, Government of India, Ministry of Human Resource Development, Department of Secondary Education and Higher Education, Shastri Bhavan, New Delhi-110001.
2. The Secretary, All Indian Council for Technical Education, I.G. Sports Complex, Indraprastha Estate, New Delhi
3. The Secretary, Association of Indian Universities (AIU), 16, Comrade Inderjit Gupta Marg, New Delhi -110002.
4. The Secretary, National Council for Teacher Education, I.G. Stadium, I. P. Estate, New Delhi-110002.
5. The Director of Distance Education Council, IGNOU Campus, Maidan Garhi, New Delhi-110068.
6. The Vice-Chancellor, Indira Gandhi National Open University, Maidan Garhi, New Delhi-110068.
7. The Vice-Chancellor, Dr. B. R. Ambedkar Open University, Road, No. 46, Jubilee Hills, Hyderabad (AP)
8. The Vice-Chancellor, Nalanda Open University, West Gandhi Maidan, Patna-800001 (Bihar)
9. The Vice-Chancellor, Dr. Babasaheb Ambedkar Open University, Shahigaug, Ahmedabad-380003 (Gujarat)
10. The Vice-Chancellor, Karnataka State Open University, Manasagangotri, Mysore-570006 (Karnataka)
11. The Vice-Chancellor, Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik-422222 (Maharashtra)
12. The Vice-Chancellor, Kota Open University, Vardhaman Mahaveer Open University, Kota-324010 (Rajasthan)
13. The Vice-Chancellor, Netaji Subhash Open University, Kolkata-700020 (West Bengal)
14. The Vice-Chancellor, Madhya Pradesh Bhoj (Open) University, Bhopal-462016 (M.P.)

(V.K. Jaiswal)
Under Secretary

परिशिष्ट ५ : G.R. of equivalency to 10th and 12th

यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, नाशिक व
राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्था, नवी दिल्ली यांची
प्रमाणपत्रे शासनसेवेसाठी समकक्ष म्हणून विचारात घेण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : आरजीडी–१५११/प्र.क्र.८९/१३,
मंत्रालय, विस्तार इमारत, मुंबई–४०००३२
दिनांक : २० मे, २०११.

वाचा

१) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक : आरजीडी–१३९८/प्र.क्र.६७/९८/१३, दिनांक १० डिसेंबर, १९९८.
२) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक : आरजीडी–१३०५/प्र.क्र.२४/२००५/१३, दिनांक १२ डिसेंबर, २००६.

शासन निर्णय :

यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, नाशिक येथून प्राप्त केलेली शैक्षणिक अर्हता शासकीय सेवेतील नियुक्तीसाठी ग्राह्य धरण्याबाबत सर्वसाधारण सूचना निर्गमित करण्याचे निदेश मा. महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधीकरण, मुंबई यांनी श्री. राजेंद्र घुणकीकर विरुद्ध महाराष्ट्र शासन (मूळ अर्ज क्र. ६७०/२००८) वर दिले आहेत. त्यावर, शासनाने घेतलेल्या निर्णयानुसार यासंदर्भात खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

१. ''ज्या पदांच्या सेवाप्रवेश नियमात १० वी/१२ वी (माध्यमिक/उच्च माध्यमिक) परीक्षा उत्तीर्ण असणे अशी किमान अर्हता विहित केलेली असेल त्या बाबतीत, महाराष्ट्र राज्य शिक्षण मंडळाची माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शालांत परीक्षा उत्तीर्ण नसलेला मात्र, यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठाची पूर्व परीक्षा उत्तीर्ण होऊन पदवी परीक्षेचे प्रथम वर्ष उत्तीर्ण झालेला **वा** यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठातून पदवी धारण केलेला उमेदवार पात्र समजण्यात यावा.''

२. बृहन्मुंबईतील लिपिक–टंकलेखक पदावरील नियुक्तीसाठी विहित करण्यात आलेल्या सेवाप्रवेश नियमातील २ (इ) मध्ये ''महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळाने नियंत्रित केलेली माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा आणि या परीक्षेस समकक्ष घोषित केलेल्या इतर परीक्षा अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले आहे.'' तसेच, उमेदवारांकडे महाराष्ट्र राज्यातील अधिवास प्रमाणपत्र असणेही आवश्यक आहे. राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्थान, नवी दिल्ली या विद्यालयाची माध्यमिक शालांत परीक्षा उत्तीर्ण केलेल्या एका उमेदवाराने महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकारणाकडे दाखल केलेल्या प्रकरणात (मूळ अर्ज क्रमांक २०४/२०१०) राज्य शासनाने लवकरात लवकर निर्णय घ्यावा, असे आदेश दिले आहेत. केंद्र शासनाने कायद्यान्वये स्थापन केलेल्या राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्था, नवी दिल्ली (National Institution of Open Schooling, New Delhi) या विद्यालयाची माध्यमिक शालांत परीक्षा (किमान ५ विषयांसह) उत्तीर्ण केलेल्या उमेदवारांना शालेय शिक्षण विभागाने अकरावी प्रवेशासाठी पात्र ठरविले आहे. मात्र, शासन सेवेतील नियुक्तीसंदर्भात समकक्षतेबाबत कोणतेही आदेश नाहीत. केंद्रिय मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाने सर्व राज्यांना, राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्था, नवी दिल्ली (National Institute of Open Schooling, New Delhi) यांच्याकडून दिली जाणारी प्रमाणपत्रे उच्च शिक्षण व नोकरीसाठी (Employment) ग्राह्य (समकक्ष) धरण्याबाबत कळविले आहे. ही बाब विचारात घेऊन, राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्था, नवी दिल्ली यांच्यामार्फत माध्यमिक शालांत परीक्षेबाबत दिलेले प्रमाणपत्र, माध्यमिक शालांत परीक्षा अशी अर्हता असलेल्या पदांवर नियुक्तीसाठी ग्राह्य धरण्याची बाब देखील शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यावर, शासनाने घेतलेल्या निर्णयानुसार यासंदर्भात खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

''राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय संस्था, नवी दिल्ली यांची (मराठी व इंग्रजीसह किमान ५ विषयांसह) शालांत परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या व सदर प्रमाणपत्र (Secondary School Examination Certificate) धारण करणाऱ्या उमेदवारांनी, राज्य शासन सेवेमध्ये ज्या ज्या ठिकाणी माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण अशी अर्हता विहित केली असेल त्या त्या ठिकाणी शासन सेवेसाठी शालांत परीक्षा समकक्ष पात्रता आपोआप धारण केली आहे असे समजण्यात यावे.''

३. त्यानुसार, सर्व नियुक्ती प्राधिकारी यांनी कार्यवाही करावी. हे आदेश या आदेशाच्या दिनांकापासून तात्काळ अंमलात येतील.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०११०५२०१३५१०४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(बा. वि. निकम)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

परिशिष्ट ६ : एका पेक्षा अधिक शिक्षणक्रमांना प्रवेश

DISTANCE EDUCATION COUNCIL
INDIRA GANDHI NATIONAL OPEN UNIVERSITY

15983–16229

F.No.DEC/Notification/40.5.1.5/2012
Dated:01.11.2012

NOTIFICATION

Sub: Policy on pursuing two or more programmes simultaneously in various combinations - regarding.

The Distance Education Council in its 40th meeting held on 08.06.2012 has decided on the policy on pursuing two or more programmes simultaneously in various combinations. Two degree programmes cannot be allowed to be pursued simultaneously. However, a student can pursue two programmes simultaneously through distance or combination of distance and regular modes from the same or different University(ies)/ Institution(s) in various combinations, *viz.,*

1. One Degree and one Diploma/Post Graduate Diploma/Certificate
2. One Post Graduate Diploma and one Diploma/Certificate
3. One Diploma and one Certificate
4. Two Post Graduate Diplomas
5. Two Diplomas
6. Two Certificates

This is for information and adherence by all concerned.

(DIRECTOR)

To

VCs of all SOUs/ Heads of DEIs

3. **The Registrar**
YCMOU
Dnynagangotri, Near Gangapur Dam
Nashik-422 222,
MAHARASHTRA

Appendix - 7 : G.R. of Equivalency and Approval of State Govt. of Maharashtra for Degree's and Diploma's of Open Universities

मुक्त विद्यापीठाच्या पदव्यांना समकक्षता व शासनमान्यता

(१) अन्य विद्यापीठांच्या पदवीशी समकक्षता

मा. शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य यांच्या पत्र क्र. समक (उ. शि.)/१०९४/३२८६१/मवि-१, दि. ३० ऑक्टोबर १९९५ च्या पत्रान्वये 'केंद्रीय किंवा राज्य विधिमंडळाने अधिनियमाद्वारे भारतातील विद्यापीठाने दिलेली पदवी/पदविका आणि संसदेने अधिनियमाद्वारे इतर शैक्षणिक संस्था प्रस्तावित केलेल्या आहेत किंवा विद्यापीठ अनुदान आयोग अधिनियम (१९५६) मधील कलम क्र. ३ अन्वये मानीव विद्यापीठे घोषित केली आहेत अशांच्या बाबतीत पदवी किंवा पदविका मान्यता देण्याबाबतचे औपचारिक आदेश विद्यापीठाने काढण्याची आवश्यकता नाही'.

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ हे महाराष्ट्र राज्याच्या विधिमंडळाने अधिनियमाद्वारे (कायदा क्र. २०/१९८९) स्थापन केलेले विद्यापीठ असून त्यास विद्यापीठ अनुदान आयोगाचीही मान्यता आहे. **त्यामुळे या विद्यापीठाची पदवी इतर विद्यापीठांच्या पदवीशी समकक्ष आहे.**

(२) विद्यापीठ अनुदान आयोगाची मान्यता

विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली यांनी त्यांचे पत्र क्र. F/S-15/89 (CPP-I) दि. ८ डिसेंबर १९९२ नुसार विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या १९५६ च्या कायद्यातील कलम १२-बी अन्वये यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठास मान्यता दिली आहे.

(३) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाची मान्यता

उपसचिव व परीक्षा नियंत्रक, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई यांच्या पत्र क्र. १४७७ (१७/१९९४/कक्ष) **दि. १७ फेब्रुवारी १९९४ च्या पत्रातील मान्यतेसंबंधीचा मजकूर - 'यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ हे संविधिमान्य (Statutory) असल्यामुळे आपल्या विद्यापीठाच्या पदवीधर विद्यार्थ्यांकडून आलेले अर्ज देखील इतर मान्यताप्राप्त विद्यापीठांच्या पदवीधर उमेदवारांकडून आलेल्या अर्जांप्रमाणेच आयोगाकडून विचारात घेतले जातील'**

मुक्त विद्यापीठाच्या पदवी/पदविकांना महाराष्ट्र शासन मान्यता

विद्यापीठ अनुदान आयोगाने मान्यता दिलेली विद्यापीठे

राज्य सेवेतील पदासांठी पदवी/पदविकास मान्यता

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय : क्रमांक आरजीडी-१३९४/प्र.क्र. २१/९४/१३,मंत्रालय, मुंबई ४०००३२, दिनांक ८ मार्च १९९५

वाचा : (१) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक आरजीडी-१०६१/१८९६७/११४ - जे दिनांक २१ ऑगस्ट १९६९

शासन निर्णय : महाराष्ट्र लोक सेवा आयोगाशी विचार विनिमय करून उपरोक्त दिनांक २१ ऑगस्ट १९६९ च्या आदेशाद्वारे असा निर्णय घेण्यात आला होता की, केंद्र अथवा राज्य विधिमंडळाच्या अधिनियमाद्वारे स्थापित झालेली विद्यापीठे, संसदेच्या अधिनियमाद्वारे स्थापन झालेल्या इतर शैक्षणिक संस्था, किंवा विद्यापीठ अनुदान आयोग अधिनियम, १९५६ च्या अंतर्गत भाग ३ अन्वये जाहीर झालेली मानवी विद्यापीठे यांनी प्रदान केलेल्या पदव्या / पदविका तसेच भारतीय वैद्यकीय मंडळ अधिनियम, १९५६ च्या परिशिष्टांमध्ये अंतर्भूत केलेल्या वैद्यकीय व संलग्न विषयामधील पदव्या यांना शासकीय महाविद्यालयातील अध्यापकीय पदे वगळता, **राज्यातील सेवा व पदांवरील भरतीसाठी आपोआप मान्यता प्राप्त झाली असल्याचे समजण्यात यावे.**

(२) सदर आदेशासोबत विद्यापीठ अनुदान आयोगाने मान्यता दिलेल्या वैधानिक विद्यापीठे व संस्थांची यादी जोडण्यात आली होती. आयोग मान्यताप्राप्त विद्यापीठे व संस्था यांची अद्ययावत यादी आता या आदेशासोबत जोडण्यात आली आहे. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक आरजीडी - १०६१/१८९६७/९१४/जे दिनांक २१ ऑगस्ट १९६९ मध्ये नमूद केलेल्या आणि वर परिच्छेद १ मध्ये उद्धृत केलेल्या हेतूसाठी सदर सर्व विद्यापीठे/संस्था यांनी प्रदान केलेल्या पदवी/पदविकांना आपोआप मान्यता देण्यात आल्याचे समजण्यात यावे.

महाराष्ट्रचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

दा. र. राणे

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

(१) राज्यपालांचे सचिव
(२) मुख्य मंत्र्यांचे सचिव
(३) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
(४) महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई
(५) महालेखापाल, महाराष्ट्र -२, मुंबई
(६) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
(७) अभिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
(८) प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ न्याय शाखा), मुंबई
(९) प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई
(१०) प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
(११) सर्व मंत्रालयीन शिक्षण
(१२) मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख
(१३) अवर सचिव, भारत सरकार, शिक्षण मंत्रालय, नवी दिल्ली
(१४) निवड नस्ती

वाचा :महाराष्ट्र शासनाच्या उपरोक्त शासन निर्णय क्रमांक आर.जी.डी. १३९४/प्र.क्र.२१/९४/१३ मंत्रालय, मुंबई. दिनांक ८ मार्च १९९५ च्या सोबत जोडलेल्या यादीमध्ये यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक यांची अनुक्रमांक १४६ वर नोंद करण्यात आलेली आहे.

Appendix - 8 : Letter of Recognition form UGC

APPENDIX 1

APPENDIX 1.1 : LETTER OF RECOGNITION FROM UGC

UNIVERSITY GRANTS COMMISSION
BAHADUR SHAH ZAFAR MARG
NEW DELHI-110002.

NO. F.5-15/89 (OPP-I) December, 1992

The Secretary
Govt. of Maharashtra
Higher and Technical
Education and Employment Deptt.
Mantralaya Annexe
Bombay- 400032.

Sub : Recognition of Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, *Nashik for Central assistance under Section 12-B of the UGC Act, 1956.*

Sir,

With reference to the correspondence resting with your letter No. MOJ/ 63003 (241/92) UNI dated 11th November, 1992 on the above subject, I am to say that the University Grants Commission has agreed to declare the Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University Nashik established under Maharashtra State Act No. XX of 1989, fit to receive Central assistance for all purposes including Institutional development in terms of the rules framed under Section 12-B of the UGC Act, 1956.

The receipt of the letter may please be acknowledged.

Yours faithfully,

Sd/xxx
(I J GUPTA)
JOINT SECRETARY

Copy to: -

1. The Vice - Chancellor, Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik-422005.
2. Secretary to the Govt. of India, Ministry of Human Resource Development (Deptt. of Education) New Delhi.
3. The Registrar, Indira Gandhi National Open University, Maidan Garhi, New Delhi- 110068.
4. The Secretary, Association of Indian Universities, 16, Kotla Marg, New Delhi- 110002.
5. *Desk Officer (Meeting) / S.O.FD-III/S.O.SU-II/S.S.O.-I, Stat, U.G.C. New Delhi.*
6. All Officers /Sections, UGC New Delhi.

Sd/-
(D. D. Mehta)
SECTION OFFICER

परिशिष्ट ९ : विद्यार्थी सहायता आणि विद्यार्थी कल्याण योजना

■ विद्यार्थी सहायता

अल्प उत्पन्न गटातल्या हुशार विद्यार्थ्यांसाठी विद्यार्थी साहाय्य योजना विद्यापीठातर्फे राबविली जाते. त्यासाठी विद्यापीठाने १५ लाखांची तरतूद केली आहे. या योजनेखाली आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतलेल्या शिक्षणक्रमासाठी असलेल्या शुल्कात सवलत देण्यात येते. त्यासाठी विद्यापीठाने विहित नमुना विकसित केला असून योग्य पात्रताधारक विद्यार्थ्यांना प्रवेश शुल्कात सवलत देण्यात येते.

■ विद्यार्थी कल्याण योजना

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी दरवर्षी क्रीडा व युवक महोत्सवांचे आयोजन करण्यात येते. तसेच विद्यार्थ्यांमधील संशोधन प्रवृत्तीला प्रोत्साहन देण्यासाठी आविष्कार ही संशोधनात्मक स्पर्धाही घेण्यात येत असते.

■ क्रीडा महोत्सव

विद्यापीठाच्या विद्यार्थ्यांना खेळाचे मैदान मिळावे म्हणून विद्यापीठाने विभागीय व विद्यापीठ पातळीवर क्रीडा स्पर्धा सुरू केल्या आहेत. यातून खेळाडूंना राज्य व राष्ट्रीय स्तरावरील क्रीडा स्पर्धेत भाग घेता येतो. मा. राज्यपालांच्या कार्यालयाकडून आयोजित केल्या जाणाऱ्या आंतरविद्यापीठीय अश्वमेध व ए. आय. यू. च्या क्रीडास्पर्धेतही खेळाडूंना भाग घेता येतो.

■ युवक महोत्सव

विद्यापीठाच्या कलावंत विद्यार्थ्यांना त्यांच्या कलागुणांचे प्रदर्शन करता यावे म्हणून विद्यापीठाने विभागीय व केंद्रीय स्तरावर युवक महोत्सव सुरू केला आहे. यात वक्तृत्व स्पर्धा, एकांकिका, नृत्य संगीत, गायन यांसारख्या स्पर्धा घेण्यात येतात. मा. राज्यपालांच्या कार्यालयाकडून आयोजित केल्या जाणाऱ्या इंद्रधनुष्य व ए.आय.यू. (भारतीय विद्यापीठ संघ) यांच्यातर्फे घेण्यात येणाऱ्या राष्ट्रीय युवक महोत्सवात कलावंत विद्यार्थ्यांना सहभाग घेता येतो.

■ आविष्कार

विद्यापीठ स्तरावरील विद्यार्थ्यांमधील संशोधन प्रवृत्तीला प्रोत्साहन देण्यासाठी मा. राज्यपाल यांच्या कार्यालयातर्फे दरवर्षी आविष्कार ही संशोधनात्मक स्पर्धा घेण्यात येते. या आंतरविद्यापीठीय संशोधन महोत्सवातही मुक्त विद्यापीठाच्या विद्यार्थ्यांना भाग घेता येतो.

■ संवाद पत्रिका

राज्यभर पसरलेल्या मुक्त विद्यापीठाच्या विद्यार्थ्यांशी संपर्क साधण्यासाठी मुक्त विद्यापीठ संवादपत्रिका हे मासिक प्रकाशित केले जाते. विद्यार्थ्यांना उपयुक्त माहिती लेख, सूचना यांचा यात समावेश असतो. अध्ययनार्थ्यांमधील अभ्यासाची प्रेरणा व दूरशिक्षणाबाबत जागरूकता वाढविण्याचे कार्य ही पत्रिका करत असते. सदर संवाद पत्रिका वेबसाईटवर वाचण्यासाठी उपलब्ध असेल.

■ आभासी वर्ग

विद्यार्थ्यांना उपग्रहाच्या माध्यमातून शिक्षण घेणे शक्य व्हावे म्हणून विद्यापीठाने अहमदाबाद येथील भारत सरकारच्या भारतीय अंतरिक्ष अनुसंधान संघटन (इस्रो) या संस्थेच्या मदतीने एज्युसॅट या उपग्रह वाहिनीद्वारा (सॅटेलाईट चॅनल) दूरशिक्षणाचा प्रकल्प सुरू केला आहे. या प्रकल्पांतर्गत राज्यात एकूण ४० व्हर्च्युअल लर्निंग सेंटर कार्यान्वित केलेली आहेत. याद्वारे थेट संपर्कसत्रे घेण्यात येतात.

■ राष्ट्रीय सेवा योजना

पारंपरिक विद्यापीठांप्रमाणेच मुक्त विद्यापीठाच्या १५०० विद्यार्थ्यांसाठी राष्ट्रीय सेवा योजना सुरू करण्यात आली आहे.

खालील संवर्गातील विद्यार्थ्यांना शुल्कात सवलत दिली जाते.

(१) अंध, अपंग, मूक-बधिर, कर्णबधिर विद्यार्थी (पाहा परिशिष्ट ३)

(२) विद्यापीठातील नियमित वेतनश्रेणीत कार्यरत सेवक व त्यांचे परिवारजन (स्वतः, पत्नी/पती, दोन पेक्षा अधिक नाही इतके अवलंबून असलेले अपत्य)

(३) मागासवर्गीय (शासनाच्या नियमाच्या अधीन) विद्यार्थी.

वरील संवर्गातील उमेदवारांनी संपूर्ण शिक्षणक्रम शुल्क भरून प्रवेश घ्यावा. त्यानंतर विद्यापीठ / शासनाच्या नियमाप्रमाणे शुल्क सवलतीची प्रक्रिया पूर्ण करावी. विद्यापीठ / शासनाच्या नियमाप्रमाणे शुल्काचा परतावा संबंधितांना देण्यात येईल.

परिशिष्ट – १० : पोलीस शिपाई भरतीबाबत शासन निर्णय

क्र. प्रशि/पोशि-भरती/समकक्षता- मार्गदर्शन /२०११ /4632 मुंबई दि. १७/१०/२०११

संदर्भ :- शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र. आरजीडी-१५११/प्र.क्र ८९/१३,
दि. २०/०५/२०११

17 OCT 2011

विषय :- <u>पोलीस शिपाई भरती - २०११</u>
शैक्षणिक अर्हतेच्या समकक्षेबाबत. . .

*****

पोलीस शिपाई भरतीकरिता १०वी / १२वी (माध्यमिक / उच्च माध्यमिक परीक्षा उत्तीर्ण असणे अशी किमान अर्हता विहीत करण्यात आली आहे. परंतु संदर्भाधीन दि. २०/०५/२०११ च्या शासन निर्णयानुसार यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, नाशिक व राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्था, नवी दिल्ली यांची प्रमाणपत्रे शासन सेवेसाठी समकक्ष म्हणून घोषित केली आहेत.

२. पोलीस भरती करिता आलेला उमेदवार जर १०वी अनुत्तीर्ण असेल परंतु तो संदर्भाधीन शासन निर्णयानुसार पोलीस भरती मध्ये आवेदन अर्ज भरण्यास पात्र ठरत असेल तरीही सद्या उपलब्ध असलेल्या ऑन लाईन सिस्टिम मध्ये उमेदवाराने १० वी या शैक्षणिक अर्हतेमध्ये नापास नमुद केल्यास सदर सिस्टिम उमेदवाराचा अर्ज स्विकारत नाही त्यामुळे तो उमेदवार पुढील आवेदन अर्ज भरु शकत नाही. याबाबत या कार्यालयास उमेदवारांच्या सदर अडचणीबाबत बहुतेक घटकांकडुन/ उमेदवारांकडुन विचारणा करण्यात आली आहे. अशा उमेदवारांना ऑन लाईन आवेदन अर्ज भरणे शक्य व्हावे म्हणून खालील प्रमाणे मार्गदर्शन करण्यात येत आहे.

३. सदर उमेदवार वरील शासन निर्णयान्वये परीक्षेसाठी शैक्षणिक अर्हतेत समकक्ष म्हणन पात्र ठरत असल्याने अशा उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्ज भरतांना शैक्षणिक अर्हता या रकान्यात १०वी उत्तीर्ण नोंद करून त्या नंतर उपलब्ध होणाऱ्या इतर या ऑप्शनवर यशवंतराव चव्हाण, मुक्त विद्यापीठ, पुर्व परीक्षा असे नमुद केल्यास तो पुढील आवेदन अर्ज भरु शकेल. तसेच १२ वी या शैक्षणिक अर्हते मध्ये इतर या ऑप्शनवर यशवंतराव चव्हाण, मुक्त विद्यापीठ पदवी परीक्षेचे प्रथम वर्ष उत्तीर्ण / पदवी धारण असे नमुद करुन आवेदन अर्ज भरु शकेल व सदर उमेदवार आवेदन अर्ज भरण्यापासून वंचित राहणार नाही.

४. तरी सर्व घटक प्रमुखांना कळविण्यात येते की, जर असा उमेदवार त्यांचे घटकात आवेदन अर्ज भरणेबाबत परवानगी घेण्यास आल्यास त्याचेकडील संबंधित कागदपत्रे तपासून त्याचे कडून रितसर अर्ज घेवून त्यास वरील प्रमाणे कार्यवाही करण्याची परवानगी देण्यात यावी.

17.10.11.
(दिलीप सावंत)
अपर पोलीस महासंचालक, प्रशिक्षण व खास पथके,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकरीता

प्रति,

सर्व पोलीस आयुक्त, (लोहमार्गसह)
सर्व पोलीस अधिक्षक, (लोहमार्गसह)
सर्व समादेशक, राज्य राखीव पोलीस बल गट क्र. १ ते १३

D:Police Bharti/PB 2011/PB 13-09-11